

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

7. Compensatio ex bonis defuncti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

4. Dico secundò, si res alie, seu diverse defuncti inveniuntur apud te, verbi gratia, vestes, vasa argentea, &c. atque hæc habeas in pignus tui crediti, potes tibi ea per compensationem retinere, quamvis cum præjudicio magis privilegiatorum. Ita de Lugo *loc. cit.* v. 127. Ratio est, quia tunc rem tuam tenes, pignus enim succedit loco rei. Sensus enim dantis pignus, est: *Retine tibi hæc rem, si pecuniam illam tibi non reddo, seu donec tuam pecuniam reddam.* Cum ergo hæc conditio apposta non sit, res tua remanet, non aliena.

5. Dico tertio, si eadem res alteri non hypothecata, seu subiecta, quamvis non titulo pignoris, sed alio quocunque, verbi gratia, commodati, depositi, &c. apud te modo dicto remaneant, pari modo per compensationem retinere poteris. Ita Homobon. Fern. Tanner. &c. ex parte Comitoli. quos citat, sequiturque Dian. *part. 3. tract. 5. resol. 10. & p. 7. tr. 10. resol. 18.* Hoc dictum præceteris est controversum, negaturque mordicus à de Lugo, *d. disp. 16. sect. 6. num. 127.* Ratio, quæ mihi occurrit, quæque omnia contraria argumenta solvit, non est, quia difficile satis apparet persuadere hominibus, ut debeant sincere labi ex suis manibus, quod sibi debetur, & aliis potius consulere, quam sibi. Hanc rationem affert Fern. apud Dianam, *part. 3. tract. miscell. 5. resol. 10.* hæc enim ratio propter admirationem, nihil habet præterea. Sed quia, quando tu rem illam tui debitoris, ipso vivente, habuisti, cum illam potuisses tibi applicare in compensationem tui crediti, remansit apud te, quasi in pignus: patet, quia rectè, statim atque illam habuisti, dicere poteris: *Iam sum de meo credito securus, Res mei debitoris jam apud me est. Certè si meum mihi non reddet, non ego suam hæc rem illi reddam.* Virtualiter ergo res illa pignus est tuum. Quoniam ergo, præcedente, ex ipsa communi sententia, consentiente eodem de Lugo, actuale pignus tui debitoris retinere potuisti, sic & hoc veluti pignus virtuale, quod actuali æquivalet, poteris retinere.

Quodnam debitum ex multis solvatur per primam compensationem, dixi *sup. lib. 1. in dec. cap. 3. §. 7. v. Compensatio.* De compensatione in Missis, *lib. 3. de Sacram. Missæ, cap. 1. §. 3. à num. 102.* & de Iuramento nolendi uti compensatione, *sup. lib. 3. in dec. cap. 2. §. 5. à num. 34.* disputavimus, &c.

CAPVT VI.

An extremè, vel graviter indigenti liceat furari.

1. Quid sit extremè, qui graviter, quid communiter indigeret, satis explicuimus in superiori-
bus, lib. 5. cap. 1. §. 1. num. 13. quæ omnino sunt recolenda, ut etiam, quæ sunt bona necessaria ad vitam, quæ ad statum, quæ superflua.

Quibus habitis, tria pro certis teneri ab omnibus puto, tria esse controversa.

§. I. Triâ certa.

1. Certum est primò, extremè indigentem posse quodlibet furripere, quod sit necessarium ad extremam indigentiam sublevandam. Ratio communis est, quia res temporales sunt à Deo datæ, ut vita omnium rerum temporalium nobilissima conservetur: quod vitæ conservandæ jus cum nemo à se abdicare poterit per rerum divisionem, jure Gentium introductam, sit, ut in ea necessitate, omnia sint communia: nec illorum Dominus possit sine peccato ejus speciei quam *mox §. 2. à num. 4.* decernam, impedire: imò si impediret, posset cum moderamine inculpæ tuelæ ab indigenti occidi. Si tamen sit, qui probabiliter indigentem sublevet, vel ipse exercendo artem suam sibi succurrere possit, non peccabis, D d impediens

II. *inquam, possis occultè ab eodem Caio ea centum per compensationem auferre?*
Respondet posse: Sic de Lugo, *sect. 4. num. 119.* quia his circumstantiis injustè Caius Fidejussionem ex-
hibuit: et, Jurex, qui nesciebat Caium esse debito-
rum, et, Jurex, secundum allegata? & probata
fuit extremo, te condemnaverit? cui condemnatio
in foro conscientia non est standum: quia inniti-
tus fuit præsumptioni, vide in simili Mol. ac Med. cit.
de Lugo, *d. sect. 6. num. 114.*
2. Quid de fideiussore in ordine ad eum, cui ipse fi-
deiussit, v. g. tu fideiussisti Titio debenti centum Caio,
et compellus à Indice fuisti ea solvere Caio, potesne
tamen occultè tibi accipere à Titio? Respondet posse,
tamen nec Titius, nec alius expressè promiserit non
tibi damnum ob susceptam fidejussionem
dare. *Leg. l. lib. 2. cap. 20. dub. 14. num. 119.* id tanquam
tamen supponentem. Ratio est, quia (nisi proflus con-
trarium exprimat) semper implicite intelligitur fide-
jussor nolle quid amittere de suo, cum donatio nunquam
faciatur, nisi expressè fiat.

§. VII. Compensatio ex bonis Defuncti.
C Extat: An licitè possis retinere, tibi que applicare per
compensationem bona tui debitoris defuncti
tam si hic vivat dixi §. 1. n. 6.) que forte inveniuntur esse
post mortem apud te.
Respondet posse: quia sicuti potuisses alibi depo-
sita occultè accipere, ita potes depositata apud te
retinere.
Verum magna est difficultas, an idem possis, quan-
do acceptio esset in præjudicium aliorum creditorum
Defuncti, qui essent magis privilegiati seu anteriores, nec
facile facultas satisfaciendi omnibus. Si tibi, v. g. defun-
ctus debebat centum ex debito currenti, sed debebat
etiam centum ex dote suscepta, quæ est privilegia-
ta, nec defunctus relinquit nisi centum, quæ sunt depo-
sita apud te, poterisne cum præjudicio dotantium hæc
centum occultè retinere?
Respondet posse, Id, quod tamen tribus dictis opus
est, ut explicem, ac probem. Et, ut rides, loquimur,
quando res tui debitoris apud te inveniuntur: si enim
quod te non esset illam cum præjudicio magis privile-
giatorum, furripere nunquam posses, quia clarè tunc
intempus aliquid, nullo modo tuum, ut mox claritè
patet.
3. Dico enim primò: Si res apud te est ejusdem tati-
dini cum illa, quam tibi debebat defunctus, v. g. pecuniam
debat & tu invenitis habere apud te, potest ejus mor-
tuusdæ consignatam in ejus vitæ æqualem pecuniam,
potes illam tibi occultè retinere. Ita de Lugo, *tom. 1. de
p. 4. §. 16. sect. 6. n. 126.* Ratio est, quia, quando tu habuisti
pecuniam tui debitoris, visus est debitor, quasi æquali-
ter pecuniam debitam tibi solvisse, atque aded ea pecu-
nia tua est, & consequenter, eo mortuo, tu nihil ha-
bes defuncti, quod creditoribus anterioribus obliga-
tum sit.
Neque dicas, quando tibi in vita is prædictam pecu-
niam consignavit, cum non potuisses illam tibi solvere
cum præjudicio anteriorum: Ne id dicas, inquam, nam
probabiliter hic suppono doctrinam Molinæ, *tom. 2.
4. §. 16. n. 4.* apud Dian. mox citandum, docentis, quando
debitor ex propriis solvit debitum posteriori creditori,
cum solvi deberet priori, non teneri huic posteriorem
creditorum ad restitutionem, de qua re suo loco interim:
*cap. 7. de leg. Dianam p. 3. tract. 5. resol. 10. & p. 5. tract. 13.
cap. 79.* Cui quidem solertissimo, & humanissimo Viro
gratias ex corde ago, quod me indignum laudet, & citet
p. 9. §. 10.
Nam, quod interdum meas sententias approbaret, in-
notum verò nequaquam, imò contra illas non semel in-
terrogavi: omnes perinde facimus, pugnantem nimium
intellecta dumtaxat, non voluntate.
Pars I.